

Manažerské shrnutí ADAPTAČNÍ STRATEGIE OLOMOUCKÉHO KRAJE NA ZMĚNU KLIMATU PRO OBDOBÍ 2023–2030

Proč Adaptační strategie na změnu klimatu

Nárůst intenzity rizik, která jsou spojena nejčastěji s extrémními meteorologickými jevy způsobenými klimatickou změnou, představuje v současnosti jedno z nejnápadnějších ohrožení bezpečnosti přírodních a socioekonomických systémů ve všech vyspělých zemích.

Adaptační strategie je nástrojem, který pomáhá Olomouckému kraji adekvátně reagovat na dopady měnícího se klimatu a přírodních podmínek. Cílem strategie je dlouhodobě zajistit **nižší ohrožení lidí i přírody (nižší zranitelnosti) a zároveň vyšší odolnosti v případě nepříznivých událostí (vyšší resilience)**.

Pojetí strategie

Adaptační strategie Olomouckého kraje na dopady změny klimatu je zpracována v průběhu let 2021 a 2022 v rámci metodik stanovených Norskými fondy. Autorský kolektiv ke zpracování přistupoval s vizí vzniku praktického dokumentu, který má Olomouckému kraji dlouhodobě pomáhat řídit aktivity v oblasti adaptace na změnu klimatu.

Strategie navazuje na existující strategické dokumenty na úrovni kraje, ČR, EU i mezinárodních dohod. Výstupů bylo dosaženo víceoborovým přístupem, komunikací s relevantními stakeholdery a širokou i odbornou veřejností. Klíčovými pracovními partnery byli také správci povodí, správci lesů, urbanisté a architekti, specialisté z oblasti moderní energetiky, smart konceptů a řešení cirkulární ekonomiky.

Klimatická změna dopadá na mnoho sektorů a projevuje se zvýšeným výskytem hrozeb napříč členitým územím Olomouckého kraje. Adaptační strategie je komplexním, multioborovým dokumentem.

Hlavní hrozby klimatické změny, dopady, zranitelnost

Predikce změn klimatu v teplotách vzduchu, srážkách a rychlosti větru založených se v Olomouckém kraji projeví ve zvýšeném výskytu specifických hrozeb. Nejrelevantnější **hrozby** pro Olomoucký kraj jsou následující:

1. **Dlouhodobé sucho (výskyt častějších a intenzivnějších období sucha)**
2. **Extrémně vysoké teploty a horké vlny**
3. **Ledové jevy a změny ve výskytu sněhu**
4. **Extrémní vítr a konvektivní bouře**
5. **Přivalové povodně**
6. **Povodně**
7. **Eroze půdy**
8. **Degradace půd a svahové nestability**
9. **Extremita a nerovnoměrné rozložení srážkových úhrnů v průběhu roku**
10. **Dlouhodobý nárůst teploty, změny rozložení srážek během roku**
11. **Nové nemoci, škůdci a nepůvodní druhy**

Adaptační strategie popsala projevy dopadu klimatické změny spojené s výše uvedenými hrozbami na jednotlivé oblasti Olomouckého kraje a dále se věnovala dopadům na jednotlivé sektory. Konkrétně na sektory Lesního hospodářství, Zemědělství, Vodního režimu v krajině a vodního hospodářství, Urbanizované krajiny, Biodiverzity a ekosystémových služeb, Zdraví a hygieny, Rekreace a cestovního ruchu, Dopravy, Průmyslu a energetiky a Mimořádných událostí a ochrany obyvatelstva.

Závěrem textů věnovaných každému sektoru je **SWOT analýza** Dopadů změny klimatu pro každý z nich.

Pro potřebu dokumentace výsledné zranitelnosti Olomouckého kraje došlo k identifikaci **indikátorů zranitelnosti**, které uzavírají analytickou část a mapují aktuální hrozby pro Olomoucký kraj.

Strategická vize, oblasti a opatření

Stanovená strategická vize reflektuje hlavní problémy a hrozby identifikované v analýze zranitelnosti a potenciál **adaptačních a mitigačních opatření**.

Olomoucký kraj, díky aktivní a efektivní spolupráci měst a venkova, pružně reaguje na nové výzvy vyplývající ze změny klimatu. Uplatňováním přírodně blízkých opatření a zaváděním moderních technologií v sídlech i volné krajině přispívá ke zvýšení atraktivity celého regionu, zajištění dostatku vody a odolnosti krajiny i sídel. Postupná adaptace na změnu klimatu je řešena komplexně a je nedílnou součástí každodenního života obyvatel Olomouckého kraje.

Vize Olomouckého kraje byla rozpracována do jednotlivých **strategických oblastí**, a to:

- 1) **Voda** v sídle a krajině,
- 2) **Zeleň**, funkční zeleň navazující na krajinný rámec,
- 3) Zvýšení **biodiverzity** podporou hospodaření v lesích, na zemědělské půdě a ve volné krajině,
- 4) **Zdraví**, poskytování služeb obyvatelstvu a mimořádné události,
- 5) Šetrné hospodaření se **zdroji, energiemi a odpady**,
- 6) Udržitelná **doprava**, propojení sídel a krajiny, podpora rekreace,
- 7) **Systémová opatření, vzdělávání**, osvěta a inovace.

Každá z těchto oblastí je dále členěna na několik specifických oblastí. V rámci specifických oblastí jsou navržena konkrétní **opatření** a aktivity vycházející z doporučení stanovených pro každý ze sektorů. Navrhovaná opatření pokrývají všechny z hlavních skupin, tedy **modro-zelená** opatření (ekosystémově založená), **šedá** opatření (stavebně-technologická) i **měkká** opatření (behaviorální a organizační řešení).

Prioritní projekty

Hlavní opatření a aktivity byly vybírány tak, aby byly ve shodě se *Strategií rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje pro období 2021–2027*, a měly tak vysokou pravděpodobnost prioritního financování, jsou to:

- Zahrnutí adaptačních opatření do přípravy investičních záměrů
- Zapracování adaptačních (a mitigačních) opatření do Zásad územního rozvoje Olomouckého kraje
- Realizace pilotních adaptačních a mitigačních projektů na objektech v majetku kraje
- Vypracování podkladů pro efektivní zadání Strategie nakládání s komunálním odpadem v Olomouckém kraji
- Finanční podpora vybraných adaptačních opatření a aktivit
- Vypracování dokumentu metodické podpory nouzového zásobování pitnou vodou
- Vytvoření modelového materiálu realizace suchých poldrů a jejich funkčnosti v rámci prevence přívalových povodní
- Metodická a konzultační podpora obcí pro pořizování malých záložních zdrojů elektrické energie
- Podpora školení a vzdělávání, osvětové kampaně. Podpora centrálního informačního centra pro adaptaci.
- Zahrnutí problematiky adaptace do koncepce EVVO, včetně rozšiřování základny pro vzdělávání v rámci EVVO.
- Pořízení územního systému veřejné zeleně

Implementace strategie

Praktické uvedení strategie do praxe je pověřená **Řídící skupina**. Řídící skupina pověřuje jednotlivé **Garanty realizace aktivit** zajištěním potřebných kroků, které povedou ke zdárné realizaci konkrétních navržených projektů a aktivit.

Zajištění úspěšného uvedení do praxe je podpořeno **legislativní analýzou**, popisem aktivit vedoucích k omezení negativních dopadů na životní prostředí, identifikací rizik a opatření k jejich eliminaci a dále popisem způsobu průběžného hodnocení naplňování adaptační strategie a jejích cílů. K tomuto účelu byly definovány monitorovací indikátory, které budou pravidelně sledovány a vyhodnocovány Řídící skupinou.

V roce 2022 zpracovaly Univerzita Palackého v Olomouci a Atrégia s.r.o.

STÁTNI FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Společně pro zelenou Evropu
Tento projekt byl podpořen grantem
z Norských fondů.